

ALLAHOVA MILOST I OPROST

Bedirhan HADŽIĆ

Hvala i zahvala pripadaju samo Allahu, Gospodaru svih svjetova, Vladaru Dana sudnjeg.

Salavat i selam na njegova miljenika i Poslanika Muhammeda, a.s., koji nam je vjerno i tačno dostavio Allahovu riječ, koja je uputa ka pravom putu do konca svijeta.

Božiji mir i spas na naše bošnjачke šehide koji dadoše svoje živote za odbranu naše časne vjere i naše domovine.

Braćo moja u vjeri, budite ponosni i sretni što ste muslimani i što pripadate ummetu Muhammeda, a.s., koji je bio najbolji i najodabraniji Allahov rob. Ponosni budite, jer pripadate časnoj vjeri Muhammedovoj, koju je Bog dragi stvorio i On njome bio zadovoljan da nam bude vjera. Sretni budite, jer živjeti u Islamu, znači uvijek biti na dobitku. Kako je to naš Poslanik kazao: "Musliman je uvijek na dobitku. Kad ga snađe nešto dobro on zahvali i bude nagrađen, a ako ga snađe neko zlo on se strpi i opet bude nagrađen." Ovakvim postupanjem i Bog s nama zadovoljan i mi s Njim zadovoljni, a toj grupi ljudi pripadaju samo oni koji su pravi, iskreni vjernici.

Braćo moja, mi smo ljudi. Ljudi su griješna bića, sklona pogreškama i nemaru, ali

u toj činjenici se i krije prava vrijednost ljudi i uzdizanje iznad ostalih bića, jer Poslanik veli: "Kada bi svi vjernici bili bezgriješni, Allah bi stvorio drugi narod koji bi griješio i kajao se Allahu."

Iz ovog hadisa zaključujemo da Allah posebno voli one koji priznaju svoje pogreške i koji se Allahu često kaju. Međutim, ne smijemo ovu poruku shvatiti kako je lijepo griješiti, jer i sam Poslanik je u stvarima vjere bio bezgriješan ali se ipak Allahu obraćao i sedamdeset puta dnevno tobe - istigfarom i dovom za oprost. Koliko bismo onda ti i ja moj ahababu trebali puta da molimo Allaha da nam oprost?

Kada je grijeh u pitanju, onda je važno kazati da ne postoji toliko velik grijeh i duhovno beznade iz kojeg nema izlaza, osim širka. Zato mudri Lukman savjetuje svoga sina: "I kada Lukman reče sinu svom, savjetujući ga: O sinko moj ne smatraj nikog Allahu ravnim, zaista je mnogobojstvo veliki grijeh." (Lukman, 13)

Zato brate moj, ne gubi nadu u Allahovu milost, koja nema granice, ma šta si učinio pokaj se Allahu i kani se tog grijeha i biće ti, ako Bog da, oprošteno. Allah kaže:

"Milost Allahova je doista blizu onih koji dobra djela čine" (A'raf, 56.)

* Hutba je održana u džematu Jasikovac, Teočak

"Ko žudi da od Gospodara svoga bude lijepo primljen neka čini dobra djela" (Kehf, 110.)

""A milost Allahova obuhvata sve." (A'raf, 156.)

Kada vidimo sve ovo navedeno, onda nam je jasno da nemamo pravo nikog osuditi ko je ušao kroz vrata oprosta u ovu divnu vjeru Allahovu, makar on to učinio i jučer ili danas. Poslanik veli: "Allah prima pokajanje svoga roba sve dok mu duša ne počne izlaziti." Musliman ne smije biti sebeb ljudskoj propasti i stranputici. On treba biti podstrek drugom insanu da se približi Allahovoj vjeri i da u njoj nađe spas. Posebno se to odnosi na nas Bošnjake, koji danas živimo tu gdje živimo u okolnostima u kojim živimo, okruženi moralnom i svakom drugom devijacijom. Uz sve ono što smo preživjeli u periodu agresije i uz sve žrtve koje smo podnijeli, imamo moralnu i ljudsku obavezu da se osvrnemo na običnog čovjeka koji luta i da mu pružimo ruku spasa, a ne da ga svojim indolentnim ponašanjem i odnosom, ne daj Bože udaljimo od puta spasa. Mi trebamo biti spremni da oprostimo čovjeku kako bi Bog dragi oprostio i nama samima.

Ne tovarimo sebi tuđe terete na vrat i ne dajmo šejtanu da nas zavara. Ne dozvolimo da budemo bliže Iblisu nego Onom ko nas je stvorio i koji je život u nas udahnuo.

Ne govorim sve ovo da nas obeshrabrim već, naprotiv, da u svakom od nas probudim nadu u Allahovu milost i oprost. Allah je kadar preko hrđavih postupaka prijeći i sve nam oprostiti, samo ako sami to želimo i tražimo od njega, bez primjese licemjerja.

Da bih potkrijepio sve ovo što govorim, navešću jednu predaju od hazreti Alije, koja govori tako slikovito o veličini Allahove milosti i njegove ljubavi prema pokajnicima.

Hazreti Alija pripovijeda: "Kada je Allahov Poslanik, a.s., pobratimio muslimane, pobratimio je Seida b. Abdurrahmana i Saleba Ensariju. U to vrijeme desio se pohod na Tebuk (čuvena bitka) pa Seid krenuo u borbu, a Saleba je pazio nj porodicu i brinuo se o njoj, nadajući se Allahovoj nagradi. Jednom je Saleba došao u kuću i došao mu je Iblis, lanetullah, i rekao mu: "Pogledaj iza zastora." Saleba je podigao

zastor i ugledao ženu svog pobratima. Ona je bila lijepa i on nije mogao da se suzdrži, te ju je počeo napastvovati. Ona je rekla: "Saleba, nisi očuvao čast svoga brata, koji je otišao da se bori na Allahovom putu." Onda je Saleba počeo da proklinje samog sebe i pobjegao je u brda. Počeo je vikati: "Bože moj, Ti si Ti, a ja sam ja. Ti si onaj koji stalno prašta, a ja onaj koji stalno griješi!"

Kada se Vjerovjesnik vratio iz bitke, sva su braća pohrlila svojim pobratimima, ali Seida nije dočekao njegov pobratim.

Seid je otišao kući i upitao za svog pobratima, a žena mu reče: "On je zaronio u more grijeha i pobjegao u brda". Seid je otišao da traži svog pobratima i našao ga je kako leži okrenut prema zemlji, glave pokrivene rukama i kako viče: "Kojeg li samo poniženja za onoga koji griješi prema svome Gospodaru." Seid mu reče: "Ustani brate, šta te je dovelo u ovaj položaj?"

On mu reče: "Neću ustati, osim ako me ne povedeš kao što se vodi ponizni rob vratima svoga gospodara (kao psa)." Seid je uradio onako kako je Saleba zahtjevao i doveo ga je do njegove kćerke i ona ga je odvela do h.Omera. On je ušao kod njega i kazao mu: "Napastvovao sam suprugu svoga pobratima, dok se on borio na Allahovom putu. Ima li kakve nade da mi se primi moje pokajanje?" Omer poskoči i reče: "Izlazi od mene dok te nisam uhvatio za kosu. Izlazi od mene, tvoje pokajanje kod mene ne vrijedi, nikad ti neću oprostiti."

Kada je Saleba otišao od Omera otišao je kod Ebu Bekra, a kasnije i kod Alije kod kojih je naišao na identičnu reakciju.

Nakon što je reakcija najboljih ashaba bila takva Saleba pada u očaj i beznade i odlazi Poslaniku nadajući se da će kod njega biti bolje sreće. Kada je ušao kod Pejgambera on mu kaza: "Podsjetio si me na džehenemske lance i okove." Saleba reče: "Allahov poslaniče žrtvovao bih za tebe i oca i mater. Napastvovao sam suprugu svoga pobratima dok je bio na Allahovom putu. Ima li za mene oprosta?" Vjerovjesnik mu reče: "Izlazi od mene, za tebe nema tevbe kod mene!"

Saleba odatle otrča u brda i reče: "Šta ćeš Ti sa mnom učiniti Gospodaru, osim što ćeš

reći na moju dovu da ili ne. Ako kažeš ne, koje li nesreće, a ako kažeš da blago li se meni."

Pripovijedanje se nastavlja tako što Allah šalje svog meleka Poslaniku, koji ga pita: "Uzvišeni Allah te pita: Ko stvara robove Ja ili ti?" Poslanik odgovara: "Ti ih stvaraš Gospodaru."

Melek reče: "Silni ti poručuje: 'Obraduj moga roba time što sam mu oprostio.'"

Poslanik šalje h. Aliju i Selmana da nađu Salebu. Otišli su u brda i sreli jednog pastira. Pitali su ga: "Da li si vidio jednog Poslanikovog ashaba?" Čobanin odgovori: "Vjerovatno tražite onoga koji bježi od Džehenema?" Oni rekoše da baš njega traže i da im pokaže put gdje je on. Čobanin reče: "Kad nastupi noć, on dolazi u ovu dolinu pod ovo drvo uzvikujući: 'Kojeg li poniženja i sramote za onoga za onoga ko se ogriješi prema svome Gospodaru.' Oni dočekaše noć i obradovaše Salebu riječima da mu je Allah oprostio."

Prispjeli su na sabah namaz u džemat. Klanjajući u zadnjem safu i slušajući Allahove riječi: "Zaokuplja vas nastojanje da što imućniji budete sve dok grobove ne naselite..." Saleba napusti ovaj svijet. Kada su sutradan ponijeli Salebu ka mezarju Poslanik ga je pratio do same

ivice kabura, hodajući na prstima. To je primjetio h. Omer pa je upitao Poslanika zašto je to učinio, a on odgovori: "Omere nisam mogao da spustim stopala na zemlju od mnoštva meleka."

Ova predaja uistinu toliko toga kazuje o beznađu i dubini grijeha koju Allah dž.š. sa lahkoćom prašta onome ko mu se iskreno pokaje. Zato braćo prigrlimo Allahov oprost i milost bez razmišljanja, jer niko ne može znati kada ga očekuje susret sa Allahom i kada ga očekuje polaganje računa za ono što je činio.

Završićemo sa divnim Allahovim riječima sure Ali Imran, gdje Uzvišeni veli: "I za one koji se, kada grijeh počine ili kada se prema sebi ogriješe, Allaha sjete i oprost za grijeh svoje zamole - a ko će oprostiti grijeh ako ne Allah? - i koji svjesno u grijehu ne ustraju. Njih čeka nagrada - oprost od Gospodara njihova i džennetske bašče kroz koje će rijeke teći, u kojima će vječno ostati, a divne li nagrade za one koji budu tako postupili!" (Ali Imran, 135, 136.)

Molimo Allaha da nam ukaže na put spasa i oprosta i da budemo od onih koje će znati i pominjati oni što dolaze i ostaju i poslije nas.

AMIN!

O HUTBI:

Ova hutba je tipičan primjer klasične hutbe, korektno napisane i obrazložene, s uvodom, razradom teme i zaključkom. Kao takva, hutba je primjerena svakom vremenu i mjestu, jer je i tema „Allahova milost i oprost“ takvog karaktera.

Ovako koncipirana, hutba privlači pažnju i sa zanimanjem se sluša i prati. Tome doprinose citirani ajeti i hadisi, posebno onaj duži hadis koji zorno odslikava unutarnju dramu ashaba Saleba koji je, nakon počinjenog grijeha, napastovanja na ženu svoga pobratima koji se otišao boriti na Allahovom putu, pao u dubok očaj i beznade. I nakon što je shvatio da je pogriješio, iskreno se pokajao i vratio svome Gospodaru.

Iz ovog primjera se da zaključiti da je čovjekov položaj na ovom svijetu u stalnoj mijeni. I njegovo vjerovanje je tako: ono može rasti ili se smanjivati. Zato se od čovjeka očekuje, kada učini bilo kakav grijeh, da prizna svoje posrtanje i moli za oprost od Allaha Svevišnjeg Čija milost obuhvaća sve i pretiče Njegovu srdžbu.

Noseći ovakvu poruku, hutba ima svoju vrijednost i preporučuje se za objavljivanje.

Mehmedalija Hadžić

O HUTBI:

1. Uvod i opći podaci

Hutba je, kako sam informisan, održana u seoskom džematu i hatib je, čini se, to imao u vidu prilikom njenog pripremanja i interpretiranja. On na momente kroz sugestivna pitanja, koja zapravo i ne traže odgovor, želi ostvariti direktnu komunikaciju sa slušateljem hutbe: "Koliko bismo onda ti i ja moj ahbabu trebali puta da molimo Allaha da nam oprost?" Time vjerovatno želi postići efekat veće zainteresovanosti i uključenosti džematlija.

U Kur'anu, a.š., na mnogo mjesta govori se o oprost i milosti i gotovo u svakom slučaju se tim redoslijedom pominju ovi pojmovi. Taj redoslijed bi trebalo prihvatiti i poštovati i u slučaju imenovanja teme hutbe, pa bi bilo bolje kazati Allahov oprost i milost.

2. Analiza

Prvi dio uvoda hutbe sadrži uobičajeni govor zahvale i pohvale Allahu, dž.š. i salavate na Njegovog Poslanika, a.s., što je lijepo praktimirati, pored ostalog i zbog odgojnog djelovanja na džematlije. U drugom dijelu uvoda hatib želi pobuditi osjećaj ponosa zbog pripadnosti islamu što, također, ima svoj pozitivan učinak. Međutim, hatib nakon ovakvog uvoda "iznenadno" prelazi na razradu teme svoje hutbe gdje razmatra čovjekovu sklonost grijehu, pogreškama, nemaru i Allahovu, dž.š., milost i oprost. Zbog toga drugi dio uvoda nije u kontekstu govora koji slijedi. Taj govor će zbog nedorečenosti donijeti i nekoliko kontradikcija, kao npr. "Ljudi su griješna bića, skolona pogreškama i nemaru, ali u toj činjenici se i krije prava vrijednost ljudi..." Hadis koji je uzet kao argument za ovakvu konstataciju nevješto je upotrijebljen u ovom kontekstu kao i zaključak koji je izrečen, što je, na izvjestan način zapazio i sam autor, pa vrši odgovarajuću korekciju u smislu da "ne smijemo ovu poruku shvatiti kako je lijepo grijehiti..."

Da bi pružio impresivnu i snažnu sliku Allahove, dž.š. milosti i oprosta, hatib se odlučuje navesti jedno duže predanje hazreti Alije o događaju sa jednim ashabom. Odabir ovog primjera ne smatram sretnim rješenjem za ovu temu iz više razloga od kojih ću navesti sljedeće:

- primjer je, nakon već održanog dijela hutbe, po trajanju svoje interpretacije dug i donosi puno dijaloga što otežava njegovo praćenje,
- primjer tretira vrlo osjetljivo područje grijeha i on se pojednostavljenom interpretacijom ne može kvalitetno poučno iscrpiti,
- vremenski, prostorni i sveukupni ambijentalni okvir u kojem se događalo ono što se navodi u primjeru ne može samo doslovnim prenošenjem poslužiti za uzimanje snažne poruke i pouke iz ovog slučaja u kontekstu naznačene teme hutbe.

Hatib nije mogao da se jasno opredijeli: govori li džematlijama o grijehenju onih koji nisu tu, a trebalo bi ih podučiti putu pokajanja i zadobijanja Allahove, dž.š. milosti, te ih podržati u povratku vjeri ili se neposredno obraća prisutnim džematlijama.

Dakako, nije neophodno govor postaviti isključivo naspram jedne od ovih grupa, ali je neophodno jezik i sadržaj adekvatno prilagoditi onome na šta se odluči. (Usporedi citirane ajete iz sure A'raf, 56 i 156 i rečenicu "...imamo moralnu i ljudsku obavezu da se osvrnemo na običnog čovjeka koji luta i da mu pružimo ruku spasa...")

U završnom dijelu hutbe donosi ajet koji je bi po svom sadržaju mogao biti moto hutbe i srž oko koje se mogla izgraditi osnovna poruka.

3. Preporuka

Govor o Allahom, dž.š., oprost i milosti je tema kojoj se treba često vraćati jer je to jedan od načina ozdravljenja čovjeka, njegovog duhovnog pročišćenja i vraćanja na ispravan put. Govor na ovu temu mora probuditi emocije, razmekšati okorjelost naslaga grijeha i potaknuti na pokajanje i povratak Allahu, dž.š., kojeg prati predanost, iskrenost i činjenje dobra. O ovoj temi možda je bolje diferencirano i ciljano, a ne uopćeno govoriti.

Ibrahim BEGOVIĆ